

Tisková zpráva

Stravovací kultura Čechů a objednávání jídla přes rozvozové aplikace – Potraviny 2021

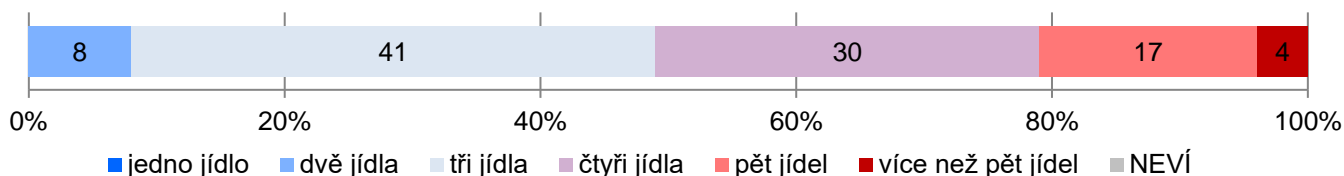
- ⊗ Nejčastěji lidé mají tři (41%) nebo čtyři (30 %) jídla denně.
- ⊗ V běžném týdnu si lidé sami (nebo někdo z jejich domácnosti) nejčastěji připravují snídaně a večeře (68 %, resp. 67 % 6 až 7 krát týdně).
- ⊗ V běžném týdnu obvykle 92 % lidí doma večeří, 81 % snídá a 41 % obědvá.
- ⊗ 6 až 7 krát za týden má společné večeře s někým z domácnosti 50 % dotázaných, obědy 23 % a snídaně 34 %.
- ⊗ Nejčastějším místem pro konzumaci jídla v domácnosti je kuchyně (53%), jídelna (27 %) a obývací pokoj (18 %).
- ⊗ Pravidelně, tj. alespoň 1x za 14 dní, se 35 % lidí stravuje v jídelně/kantýně, 33 % v restauraci, 21 % ve fastfoodech, 18 % shodně v kavárně a mimo domov (většinou u rodinných příslušníků či na návštěvě).
- ⊗ Většina (71 %) české veřejnosti si jídlo přes rozvozové aplikace (např. Wolt, Dámejídlo, Uber Eats) neobjednává nikdy, 26 % občas a 2 % pravidelně.

Zpracovala:
Radka Hanzlová
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Tel.: 210 310 587; e-mail: radka.hanzlova@soc.cas.cz

Ve speciálním výzkumu Potraviny 2021 jsme se zaměřili na téma stravovací kultury. Konkrétně jsme u respondentů zjišťovali, kolik jídel denně jedí, jak často si tato jídla připravují sami, jak často se stravují mimo domov, kde v domácnosti nejčastěji jedí a jak často jedí sami nebo s nějakým členem domácnosti. Součástí výzkumu byly i otázky týkající se objednávání jídla přes rozvozové aplikace (např. Wolt, Dámejídlo, Uber Eats), kdy nás zajímalo, zda lidé tyto služby využívají a kolik korun za ně případně měsíčně utratí.

První otázka se týkala toho, jak často respondenti denně jedí, respektive kolik jídel obvykle denně mají.¹ Z výsledků v grafu 1 můžeme vidět, že nejčastěji lidé jedí tři jídla denně (41 %). Necelá třetina (30 %) jí obvykle čtyři jídla denně a další necelá pětina (17 %) dotázaných uvedla, že obvykle sní pět jídel denně. K ještě častějšímu stravování představujícímu více než pět jídel denně se přihlásila necelá dvacetina (4 %) dotázaných. Naopak necelá desetina (8 %) dotázaných uvedla, že má denně obvykle pouze dvě jídla.

Graf 1: Obvyklý počet jídel denně (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

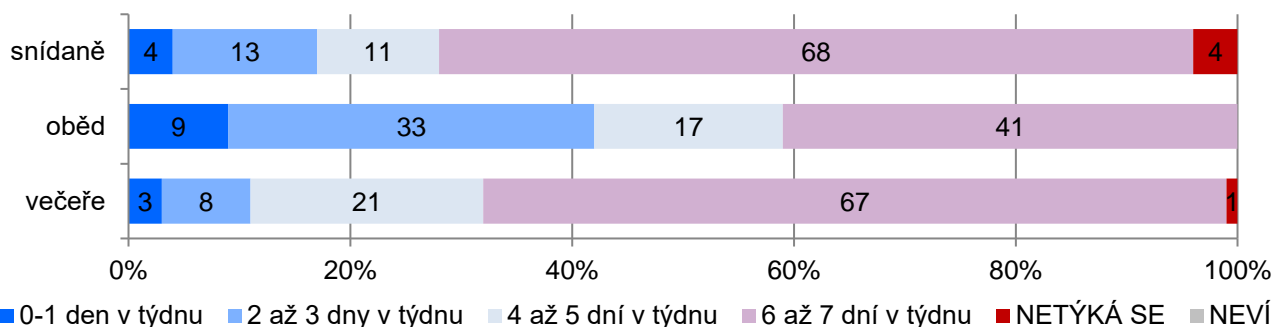
Následně jsme respondentům položili otázku, jak často si v běžném týdnu připravují jídla (snídaně, oběd, večeře) sami, případně je pro ně připravuje někdo z jejich domácnosti.² Jednoznačně nejčastěji si lidé doma připravují snídaně

¹ Znění otázky: „Kolik jídel denně obvykle jíte?“ Možnosti odpovědi: Jedno jídlo, dvě jídla, tři jídla, čtyři jídla, pět jídel, více než pět jídel denně.

² Znění otázky: „V běžném týdnu, jak často si tato jídla připravujete sami, případně někdo z Vaší domácnosti? a) Snídaně, b) oběd, c) večeře.“ Možnosti odpovědi: 0-1 den v týdnu, 2 až 3 dny v týdnu, 4 až 5 dní v týdnu, 6 až 7 dní v týdnu, NETÝKÁ SE (TOTO JÍDLO NEJÍM).

a večeře, konkrétně více než dvě třetiny lidí (68 % snídaně, 67 % večeře) si je připravuje 6 až 7 krát za týden. U snídaní je vhodné poznamenat, že necelá dvacatina (4 %) lidí uvedla, že toto jídlo nejí, tedy že nesnídá. Pokud dále porovnáme přípravu vlastních snídaní a večeří, tak lidé si častěji připravují večeře než snídaně – alespoň 4 krát za týden si večeře samo připravuje 88 % dotázaných, zatímco snídaně 79 %. Co se týká obědů, tak o málo více než dvě pětiny (41 %) lidí si je doma připravují 6 až 7 krát za týden, necelá pětina (17 %) 4 až 5 krát za týden, přibližně třetina (33 %) 2 až 3 krát za týden a necelá desetina (9 %) méně často.

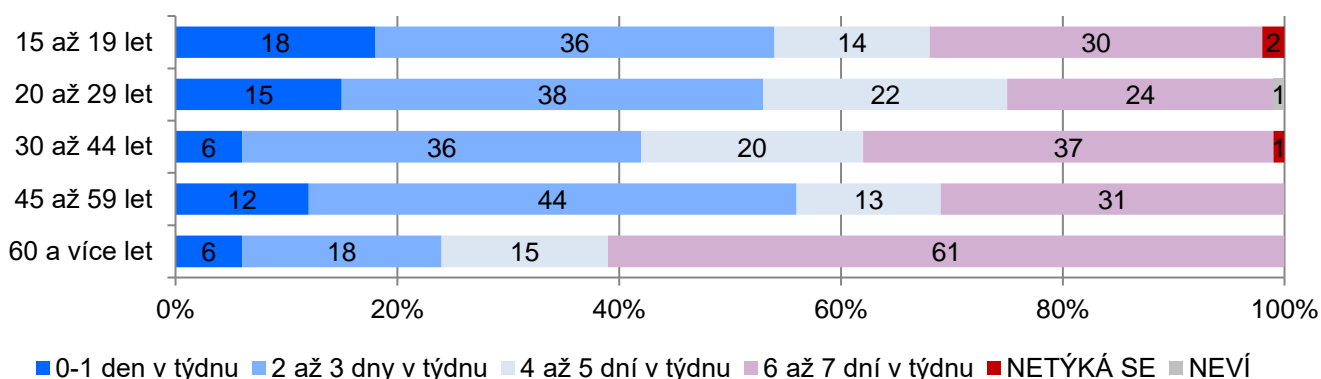
Graf 2: Jak často si lidé připravují jídlo sami (případně někdo z domácnosti)? (v %)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Detailnější analýza ukázala, že všechna jídla (snídaně, obědy i večeře) si doma častěji připravují ženy a lidé starší 60 let, přičemž největší rozdíly v porovnání s ostatními věkovými kategoriemi byly zjištěny v případě obědů (viz graf 3).

Graf 3: Jak často si lidé připravují oběd sami (případně někdo z domácnosti)? – věkové srovnání (řádková %)

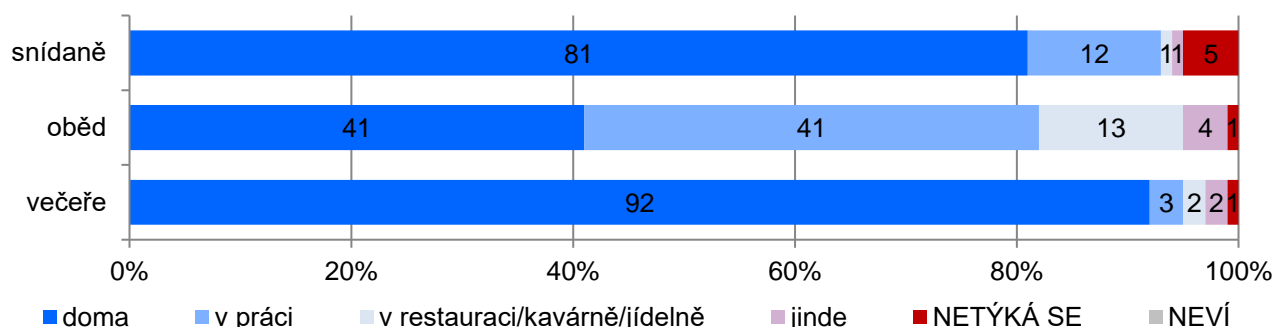
Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Co se týká toho, kde lidé v běžném týdnu obvykle jedí³, tak jednoznačně nejčastěji lidé konzumují všechna jídla, tedy snídaně, obědy i večeře, ve svých domácnostech (viz graf 4). Konkrétně 92 % lidí obvykle v běžném týdnu doma večeří, 81 % snídá a nejméně často doma lidé obědvají (41 %). V případě obědů lidé stejně často jako doma obědvají i v práci (41 %). Více než desetina (13 %) lidí dále uvedla, že v běžném týdnu má obvykle oběd v restauraci, kavárně či jídelně.

V restauracích, kavárnách či jídelnách častěji obědvají mladí lidé ve věku 15 až 19 let, dotázaní s vyšší životní úrovní vlastní domácnosti, podnikatelé a vedoucí pracovníci. Oběd v práci mají častěji muži, lidé v produktivním věku (20 až 59 let), úředníci a lidé v dělnických profesích.

³ Znění otázky: „V běžném týdnu, kde obvykle: a) snídáte, b) obědváte, c) večeříte?“ Možnosti odpovědí: doma, v práci, v restauraci/kavárně/jídelně, jinde, netýká se (toto jídlo nejí).

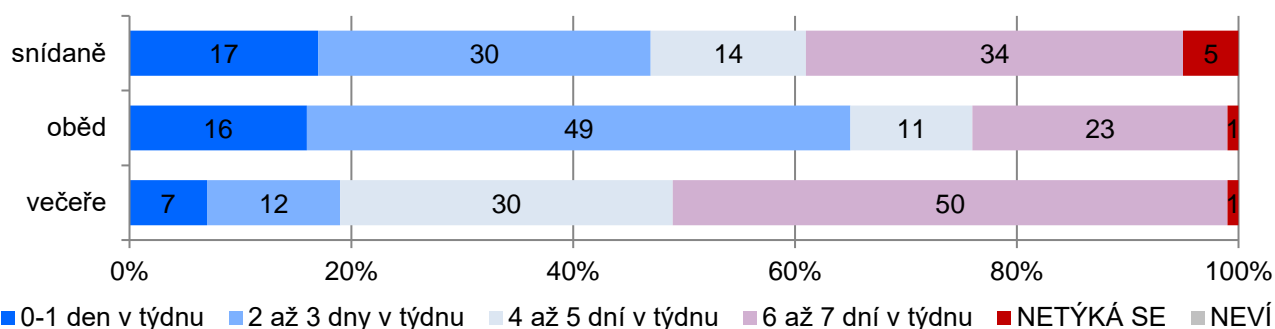
Graf 4: Kde se lidé obvykle stravují?

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Dále nás zajímalo, jak často jsou lidé zvyklí jíst s nějakým členem své domácnosti.⁴ Tyto otázky byly pokládány pouze respondentům, kteří žijí v domácnosti společně aspoň s jednou další osobou. Výsledky ukázaly (viz graf 5), že lidé nejčastěji jedí s nějakým členem domácnosti večeři, konkrétně polovina (50 %) téměř denně (resp. 6 až 7 krát za týden), necelá třetina (30 %) 4 až 5 krát za týden a necelá dvacitina (19 %) méně často. Co se týká obědů, tak ty lidé nejčastěji (49 %) jedí s někým z domácnosti 2 až 3 krát za týden, což koresponduje s výsledky odpovědí na předchozí otázky a nepochybně to souvisí s výkonem práce mimo domov a pravděpodobně se jedná o víkendy. Obědy s někým z domácnosti má v běžném týdnu častěji třetina dotázaných, konkrétně 11 % 4 až 5 krát za týden a téměř čtvrtina (23 %) lidí 6 až 7 krát za týden. Naopak méně často (tedy 0 až 1 krát za týden) má společné obědy v domácnosti přibližně šestina (16 %) dotázaných. Frekvence konzumace snídaní s někým z domácnosti je přibližně uprostřed mezi obědy a večeřemi, když přibližně třetina (34 %) lidí jí snídaně s někým z domácnosti téměř denně (6 až 7 krát týdně), přibližně sedmína (14 %) 4 až 5 krát za týden, necelá třetina (30 %) 2 až 4 krát za týden a necelá pětina (17 %) méně často. Dvacetina (5 %) lidí uvedla, že obvykle nesnídá.

Graf 5: Jak často lidé jedí s někým z domácnosti? (% , pouze ti, jejichž domácnost má dva a více členů)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 714 respondentů starších 15 let, kteří žijí v domácnosti s alespoň jednou další osobou, osobní rozhovor.

Z hlediska sociodemografických charakteristik častěji konzumují jídlo s někým z domácnosti lidé starší 60 let, ženy, a ti, kteří mají partnera/partnerku nebo děti. Naopak méně často jedí s někým z domácnosti mladí lidé ve věku 15 až 19 let (v případě obědů až 29 let), ti, kteří nežijí s partnerem/partnerkou a lidé svobodní.

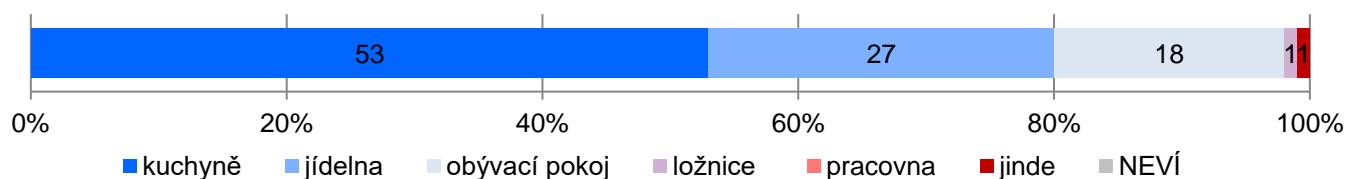
Respondentů jsme se také ptali, kde, respektive na jakém místě v domácnosti nejčastěji jedí.⁵ Z výsledků zobrazených v grafu 6 je evidentní, že nejčastějším místem v domácnosti, kde lidé konzumují jídlo, je kuchyně, kterou označila nadpoloviční většina (53 %) dotázaných. Druhým nejčastějším místem pro konzumaci jídla v domácnosti je

⁴ Znění otázky: „Jak často v běžném týdnu jíte následující jídla s nějakým členem Vaší domácnosti (může to být partner/ka, děti, apod.)? a) Snídaně, b) oběd, c) večeře.“ Možnosti odpovědi: 0-1 den v týdnu, 2 až 3 dny v týdnu, 4 až 5 dní v týdnu, 6 až 7 dní v týdnu, NETÝKÁ SE (TOTO JÍDLO NEJÍM).

⁵ Znění otázky: „Na jakém místě v domácnosti nejčastěji jíte?“ Možnosti odpovědi: kuchyně, jídelna, obývací pokoj, ložnice, pracovna, jinde.

podle více než čtvrtiny (27 %) dotázaných jídelna. Necelá pětina (18 %) dotázaných jí nejčastěji v obývacím pokoji. Zbývající možnosti, konkrétně pracovnu či jiné (nejčastěji vlastní pokoj), uvedlo vždy pouze 1 % dotázaných.

Graf 6: Kde v domácnosti lidé nejčastěji jedí? (v %)

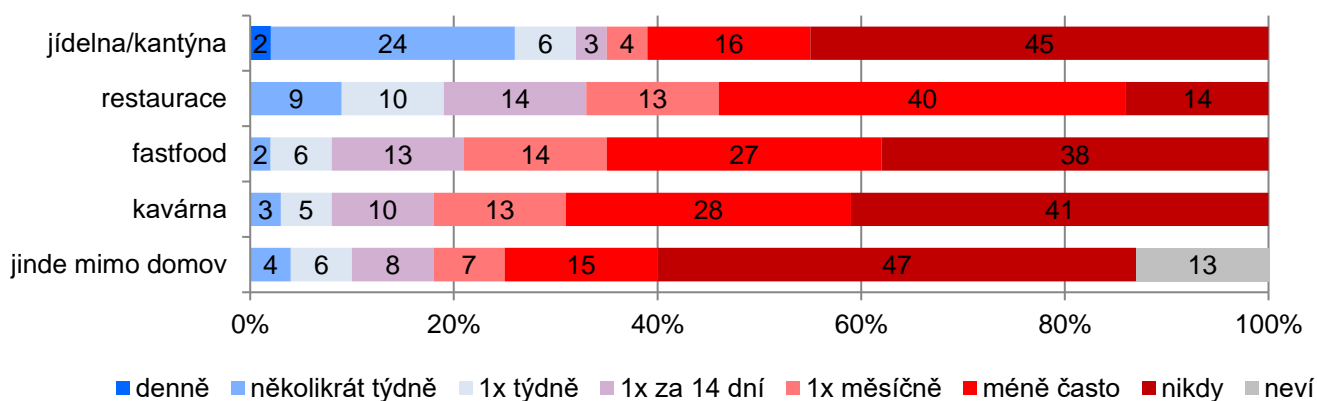

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviný 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Detailnější analýza ukázala, že v kuchyni častěji konzumují jídlo lidé starší 60 let, respondenti se základním nebo středoškolským vzděláním bez maturity nebo vyučením, dotázaní hodnotící životní úroveň vlastní domácnosti jako špatnou, a ti, kteří nežijí s partnerem či partnerkou. Jídelnu jako místo pro konzumaci jídla častěji preferují lidé ve věku 30 až 44 let, vysokoškolsky vzdělaní, respondenti s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti, ti, kteří žijí v domácnosti s partnerem/partnerkou a dětmi. Obývací pokoj jako nejčastější místo pro konzumaci potravin označili častěji lidé ve věku 20 až 29 let, a ti, kteří nežijí s partnerem/partnerkou. Lidé v nejmladší věkové kategorii 15 až 19 let častěji uváděli možnost jinde, přičemž blíže specifikovali, že tímto místem je vlastní pokoj či postel.

Poslední otázka k tématu stravování byla zaměřena obecně a týkala se toho, jak často se lidé stravují na různých místech mimo domov.⁶ Pravidelně, tj. alespoň 1x za 14 dní, se lidé nejčastěji stravují v jídelně/kantýně (35 %) a v restauraci (33 %). Přibližně pětina dotázaných uvedla, že alespoň 1x za 14 dní se stravuje i ve fastfoodech (21 %), kavárně (18 %) či jinde mimo domov, většinou u rodinných příslušníků či na návštěvě (18 %). Naopak téměř polovina dotázaných se „nikdy“ nestravuje v jídelně/kantýně (45 %). Přibližně dvě pětiny dotázaných se „nikdy“ nestravují v kavárně (41 %) a fastfoodech (38 %). Co se týká restaurací, tak do těch se nikdy nechodí najíst přibližně sedmina (14 %) dotázaných.

Graf 7: Kde se lidé obvykle stravují?

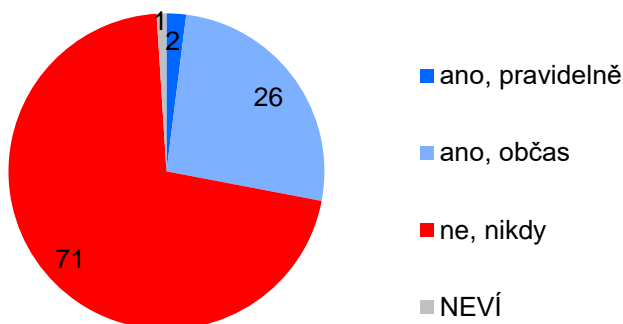
Pozn.: Položky seřazeny sestupně podle součtu odpovědí „denně“, „několikrát týdně“, „1x týdně“ a „1 x za 14 dní“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviný 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

⁶ Znění otázky: „Jak často, pokud vůbec, se stravujete na následujících místech? a) Restaurace, b) jídelna/kantýna, c) fastfood, d) kavárna, e) jinde mimo domov.“ Možnosti odpovědí: denně, několikrát týdně, 1x týdně, 1x za 14 dní, 1x měsíčně, méně často, nikdy.

Do výzkumu jsme zařadili i dvě otázky týkající se objednávání jídla přes rozvozné aplikace (např. Wolt, Dámejídlo, Uber Eats). Jak můžeme vidět z grafu 8, tak většina (71 %) české veřejnosti tyto služby nevyužívá nikdy, více než čtvrtina (26 %) občas a 2 % lidí si jídlo přes rozvozné aplikace objednávají pravidelně.

Graf 8: Objednávání jídla přes rozvozné aplikace (v %)

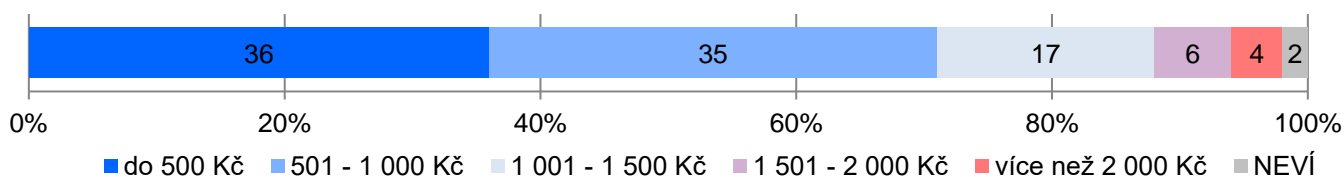

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 884 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Z hlediska sociodemografických a dalších charakteristik si častěji jídlo přes rozvozné aplikace objednávají lidé ve věku 20 až 29 let, vysokoškolsky vzdělaní, dotázaní s dobrou životní úrovní vlastní domácnosti a vyššími příjmy, studenti, vedoucí pracovníci a podnikatelé, a lidé, kteří žijí ve větších městech s více než 80 000 obyvateli. Naopak „nikdy“ si jídlo přes rozvozné aplikace neobjednávají především lidé starší 60 let, ti, kteří hodnotí životní úroveň své domácnosti jako „ani dobrou, ani špatnou“ či špatnou, dotázaní se základním či středním vzděláním bez maturity nebo vyučení a důchodci.

Těm respondentům, kteří uvedli, že si alespoň občas objednávají jídlo přes rozvozné aplikace, jsme položili doplňující otázku, kolik korun za tyto objednávky měsíčně přibližně utratí.⁷ Výsledky zobrazuje následující graf 9. O málo více než třetina respondentů odhaduje, že za objednávky jídla přes rozvozné aplikace přibližně měsíčně utratí do 500 Kč (36 %) nebo 501 až 1 000 Kč (35 %). Necelá pětina (17 %) dotázaných si myslí, že jde o částku v rozmezí 1 001 až 1 500 Kč. Desetina dotázaných pak utratí za objednávky jídla přes rozvozné aplikace více než 1 500 Kč měsíčně.

Graf 9: Měsíční útrata za objednávky jídla přes rozvozné aplikace (v %, pouze ti, kteří si alespoň občas objednávají jídlo přes rozvozné aplikace)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, Potraviny 10. – 26. 7. 2021, 254 respondentů starších 15 let, pouze ti, kteří si alespoň občas objednávají jídlo přes rozvozné aplikace, osobní rozhovor.

⁷ Znění otázky: „Kolik korun měsíčně přibližně za objednávky jídla přes rozvozné aplikace utratíte?“ Možnosti odpovědí: do 500 Kč, 501 – 1 000 Kč, 1 001 – 1 500 Kč, 1 501 – 2 000 Kč, více než 2 000 Kč.

Technické parametry výzkumu

Výzkum:	Potraviny 2021
Realizátor:	Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v. v. i.
Projekt:	Strategie AV21 „Potraviny pro budoucnost“
Termín terénního šetření:	10. 7. – 26. 7. 2021
Výběr respondentů:	Kvótní výběr
Kvóty:	Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání
Vážení dat:	Vzdělání X NUTS 2, věk X NUTS 2, pohlaví X kraj, velikost místa bydliště X věk, vzdělání X věk
Zdroj dat pro kvótní výběr a vážení dat:	Český statistický úřad
Reprezentativita:	Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let
Počet dotázaných:	884
Počet tazatelů:	161
Metoda sběru dat:	Osobní rozhovor tazatele s respondentem – kombinace dotazování CAPI a PAPI
Výzkumný nástroj:	Standardizovaný dotazník
Otázky:	PL.81, PL.82, PL.83, PL.84, PL.85, PL.86, PL.87, PL.88
Kód zprávy:	OR211126
Zveřejněno dne:	26. listopadu 2021
Zpracovala:	Radka Hanzlová

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velikých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Vážení dat – způsob zvýšení reprezentativity souboru vzhledem k vybraným charakteristikám populace pomocí přiřazení váhy každému respondentovi. Váhy jsou vytvářeny pomocí metody iterativního proporčního vážení a pohybují se v rozsahu 0,333 až 3.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v. v. i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SÚ AV ČR splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.

„Aktivita byla podpořena Strategií Akademie věd AV21 v rámci výzkumného programu „Potraviny pro budoucnost“.
<http://www.potravinav21.cz/>